

El Cant religiós del poble

EL cant del poble es un art rudimentari, humil, però que porta l'encant de la virginitat plena de realitat; es tan pobret de luxó y de medis que no pot enganyar a ningú; diu tot lo que sent per necessitat impulsiva; sense mestre, sense llibres; ell neix lliure a la llum del sol, guiat per una tradició misteriosa; s'agermana ab el posat de les montanyes, forma una sola flaire ab les olors de les flors bosquetanes, s'ajèu amorosament al llarg de les planures verdejantes; entre'l breçol y la mare es d'una inefable dolçor; quan crida llibertat retruny feréstegament ab sentit d'humanitat primitiva, y quan prega a Deu y conta coses de Nostre Senyor y dels Sants, sense canviar de llenguatje, perque es ben cert que'l poble sols té una parla, allavors plega modestament els ritmes saltejadors y sembla que la fe ingenua dels primers apòstols torna a florir en els cors dels hòmens; no desperta l'èxtasis dels grans místics, ni'ns porta la gran aroma de

l'encens en les grans catedrals, però'ns fa penetrar al cor un sentiment intim de confiança en la divinitat, com si'ns portés Nostre Senyor al cap de taula patriarcal, la Verge Maria y els àngels al capçal del llit, guardantnos la sòn y de tota mala cosa.

En els temps moderns, que'l relaxament moral ha arribat tan avall, que'ls sentiments nobles se troben ab la fe debilitada o perduda, ab el desviament de l'enteniment que treu tota dignitat a l'home; en aquesta època nostra, l'art per força s'ha de trobar desorientat, sense ales pera volar; y sobre tot l'art natural, l'art popular, inevitablement s'ha d'arrossegat en els ritmes y cantarelles vulgars y sensuals. Oh quina pesta'ls cants dels nostres carrers y places! Còm el sentirlos nos fa enrogir de vergonya, als que guardèm sentiments cristians y creyèm ab l'art noble y dignificador de l'homè! Còm la tonada acanallada ja trasllueix la obscenitat del text! No, això no es el cant popular, el cant tradicional que desde allunyades centuries es com la flor de les penes y alegries del poble que viu en plena natura, en les montanyes, en les valls frondoses, o aprop la blavor del mar amplissim. Però avuy dia la tonada de ciutat, la tonada de café concert invadeix desvergonyidament els poblets y les masies, y fins, oh tristesa! en els cims de nostres montanyes més altes, en les afraus dels nostres Pirinèus sentim la cançó infamanta, burdellesca,

El Cant religiós del poble

EL cant del poble es un art rudimentari, humil, però que porta l'encant de la virginitat plena de realitat; es tan pobret de luxo y de medis que no pot enganyar a ningú; diu tot lo que sent per necessitat impulsiva; sense mestre, sense llibres; ell neix lliure a la llum del sol, guiat per una tradició misteriosa; s'agermana ab el posat de les montanyes, forma una sola flaire ab les olors de les flors bosquetanes, s'ajèu amorosament al llarg de les planures verdejantes; entre'l breçol y la mare es d'una inefable dolçor; quan crida llibertat retruny feréstegament ab sentit d'humanitat primitiva, y quan prega a Deu y conta coses de Nostre Senyor y dels Sants, sense canviar de llenguatge, perque es ben cert que'l poble sols té una parla, allavors plega modestament els ritmes saltejadors y sembla que la fe ingenua dels primers apòstols torna a florir en els cors dels hòmens; no desperta l'èxtasis dels grans místics, ni'ns porta la gran aroma de

l'encens en les grans catedrals, però'ns fa penetrar al cor un sentiment intim de confiança en la divinitat, com si'ns portés Nostre Senyor al cap de taula patriarcal, la Verge Maria y els àngels al capçal del llit, guardantnos la són y de tota mala cosa.

En els temps moderns, que'l relaxament moral ha arribat tan avall, que'ls sentiments nobles se troben ab la fe debilitada o perduda, ab el desviament de l'enteniment que treu tota dignitat a l'home; en aquesta època nostra, l'art per força s'ha de trobar desorientat, sense ales pera volar; y sobre tot l'art natural, l'art popular, inevitablement s'ha d'arrossegar en els ritmes y cantarelles vulgars y sensuals. Oh quina pesta'ls cants dels nostres carrers y places! Còm el sentirlos nos fa enrogir de vergonya, als que guardèm sentiments cristians y creyèm ab l'art noble y dignificador de l'home! Còm la tonada acanallada ja trasllueix la obscenitat del text! No, això no es el cant popular, el cant tradicional que desde allunyades centuries es com la flor de les penes y alegries del poble que viu en plena natura, en les montanyes, en les valls frondoses, o aprop la blavor del mar amplissim. Però avuy dia la tonada de ciutat, la tonada de café concert invadeix desvergonyidament els poblets y les masies, y fins, oh tristesa! en els cims de nostres montanyes més altes, en les afraus dels nostres Pirinèus sentím la cançó infamanta, burdellesca,

ressonant com un renec en mitj de la sublim obra de Deu. Y mentrestant, el cant noblement popular, el que porta la fesomia de nostres avis, l'accent de nostres mares, el que té'l posat de nostres montanyes, la puresa de nostre cel y la sanitat de nostre mar, aquest que fa olor de pa moreno y té fortaleza de vi del Priorat, aquest se mor, se mor quietament, com els vells, molt vells, que la vida se'ls hi acaba com un llum sense oli.

Es, doncs, per un bé social, per patriotisme, per dignitat d'homes y per lo que es més que tot això, perque tot ho compendia y tot ho traspassa, per deure de cristians, que'ns havèm de proposar fer renàixer, aixecar el cant verament popular religiós, perque'l poble, trobanti'l seu propi esperit, s'enforteixi en la fe, fugint al meteix temps de la grolleria de l'art vulgar, fill de la sensualitat moderna.

Totes les heretjies s'han agafat ab el cant del poble pera guanyar al poble; la Iglesia ha contestat ab el meteix procediment, servint als humils les veritats eternes, ab la senzillesa de llur propi llenguatge y de llur propia tonada. En la disbauixa dels temps moderns, la heretjia dels sentits encén la sang del poble en el pecat, fentli entrar per les orelles fins al cor els cants verinosos de la Venus de cafè concert y les grolleries del *género chico*.

Com sempre, el Suprèm Pastor del catolicisme ja ha contestat recomanant el cant del poble a la

Iglesia. Es la repetició del fet històric esmentat a la presentació de cada heretjia.

Procurèm, doncs, restablir el verdader cant popular religiós, mirant lo que ha sigut en nostra tradició y es encara, perque'ns faci estimarlo en lo que val, y ens serveixi d'exemple y de model en l'obra de restitució que les necessitats de la Iglesia reclamen avuy y el gran Píus X manà ab clams de pare amorós en el cèlebre *Motu Proprio* sobre la música sagrada.

LLUIS MILLET

Director de l'«Orfeó Català»

AB LLICENCIA ECLESIASTICA

Publicat per *Lo Missatger del Sagrat Cor de Jesús.*

EDITORIAL IBÉRICA

A 0,25 ptes. el centenar

ressonant com un renec en mitj de la sublim obra de Deu. Y mentrestant, el cant noblement popular, el que porta la fesomia de nostres avis, l'accent de nostres mares, el que té'l posat de nostres montanyes, la puresa de nostre cel y la sanitat de nostre mar, aquest que fa olor de pa moreno y té fortaleza de vi del Priorat, aquest se mor, se mor quietament, com els vells, molt vells, que la vida se'ls hi acaba com un llum sense oli.

Es, doncs, per un bé social, per patriotisme, per dignitat d'homes y per lo que es més que tot això, perque tot ho compendia y tot ho traspassa, per deure de cristians, que'ns havèm de proposar fer renàixer, aixecar el cant verament popular religiós, perque'l poble, trobanti'l seu propi esperit, s'enforteixi en la fe, fugint al mateix temps de la grolleria de l'art vulgar, fill de la sensualitat moderna.

Totes les heretjies s'han agafat ab el cant del poble pera guanyar al poble; la Iglesia ha contestat ab el mateix procediment, servint als humils les veritats eternes, ab la senzillesa de llur propi llenguatge y de llur propia tonada. En la disbauixa dels temps moderns, la heretjia dels sentits encén la sang del poble en el pecat, fentli entrar per les orelles fins al cor els cants verinosos de la Venus de cafè concert y les grolleries del *género chico*.

Com sempre, el Suprèm Pastor del catolicisme ja ha contestat recomanant el cant del poble a la

Iglesia. Es la repetició del fet històric esmentat a la presentació de cada heretjia.

Procurèm, doncs, restablir el verdader cant popular religiós, mirant lo que ha sigut en nostra tradició y es encara, porque'ns faci estimarlo en lo que val, y ens serveixi d'exemple y de model en l'obra de restitució que les necessitats de la Iglesia reclamen avuy y el gran Píus X manà ab clams de pare amorós en el cèlebre *Motu Proprio* sobre la música sagrada.

LLUIS MILLET

Director de l'«Orfeó Català»

AB LLICENCIA ECLESIASTICA

Publicat per *Lo Missatger del Sagrat Cor de Jesús.*

EDITORIAL IBÉRICA

A 0,25 ptes. el centenar

Tercer Congreso Nacional de Música Sagrada

Barcelona

Cupón á entregar en la estación de

á cambio del billete de ida y vuelta entre dicho punto y Barcelona previo abono de su importe, conforme á la tarifa especial X, número 17, parte primera, apartado B.

N.º 2575

Tercer Congreso Nacional de Música Sagrada

BARCELONA

Se declara por la presente tarjeta á *D. Vicente de Moraya* miembro *activo* de dicho CONGRESO que ha de celebrarse en esta ciudad los días 21, 22, 23 y 24 de Noviembre del corriente año.

Barcelona *8* de *Nov.* de 1912.

El Presidente,

El Interesado,

El Secretario,

La presente tarjeta es personal ☒ intransferible.

CONDICIONES

a) El precio de los billetes de ida y vuelta será con arreglo á la siguiente tarifa por kilómetros de recorrido:

	1. ^a Clase	2. ^a Clase	3. ^a Clase
	Pesetas	Pesetas	Pesetas
De 50 á 100 kilómetros	0,075	0,056	0,033
» 101 á 200 »	0,07	0,053	0,031
» 201 á 300 »	0,06	0,046	0,027
» 301 á 400 »	0,05	0,038	0,023
» 401 en adelante	0,05	0,038	0,023

Además se percibirá el 10 por 100 del importe para el Tesoro.

b) Los billetes serán valederos para el viaje de ida, desde cinco días antes de la apertura del CONGRESO hasta la víspera de la clausura, y para el regreso, desde el día siguiente de la fecha de apertura hasta diez días después del en que terminen sus sesiones.

c) Es obligatoria la presentación de esta tarjeta.

d) Pueden utilizarse todos los trenes que lleven carruajes de la clase del billete adquirido, pero siguiendo al regreso la misma dirección que á la ida, menos los rápidos, lujo y expresos.

e) Los viajeros pueden detenerse en las estaciones del tránsito; pero al reanudar su viaje deberán presentar sus billetes en la estación para que ésta ponga su sello al dorso de esta tarjeta.

f) Cada billete da derecho al transporte gratuito de 30 kilogramos de equipaje

g) Cuando exista solución de continuidad para el servicio de viajeros, los equipajes se facturan únicamente hasta la estación donde se interrumpa el servicio directo, cuidándose los interesados por sí mismos de la traslación de su equipaje á la otra estación y de la refacturación en dicho punto, para cuya operación les servirá el billete de que sean portadores, así como la cédula de identificación.

El derecho á la refacturación podrá acreditarse igualmente por medio del sello que al dorso del billete habrá estampado la estación de salida en demostración de haber servido para la facturación de un equipaje.

N. B. - Sirve para las Compañías de los ferrocarriles de Madrid á Zaragoza y Alicante, Norte de España, Madrid á Cáceres y Portugal y Oeste de España, Andaluces, Bobadilla á Algeciras, Medina del Campo á Salamanca, Salamanca á la Frontera, Medina del Campo á Zamora y Orense á Vigo, Pontevedra á Santiago, Central de Aragón, Torralba á Soria, Alcantarilla á Lorca, Lorca á Baza, Olot á Gerona, La Puebla de Híjar á Alcañiz y demás Compañías que se adhieran.

Tricentenari honorabilitissims
de les grans ordes
religioses.

III Congrés de Missió Sagrada.

Impressió abundant.

Representants de
santitat de
religiosos del reu
nells del reu
Reuniments polítics
i religiosos
i camparians
professors universitat
excentants iu
puedorables
aptes
múltiples
i polítics

~~La Assemblea de Missió Sagrada de Catalunya~~

~~a Barcelona i a les illes~~

Cardenals, Arquebisbes, Bisbes, Abats i visitats, Adm. iu.

Congreg. - Rectors

Indians de missions, Dignitats eclesiastiques de tota categ.

esq. i mestres de capella, clergues, org. iu. iu., capellans
animats profers, eccl. iu. iu., representants

a Bordis / delegats i delegats, delegats iu. iu. iu.

tenir l'Assemblea mes formentable que s'haig celebrat

a Barcelona i han congregat en lo Palau de la Mica.

ca Catalana per aquestes de manera solenníssima i a
gloriosa per Catalunya que es l'ensamblament de l'acció
de la Santitat de Pius X y de la acció de l'Humilitat d'en
Jesús Millet.

Paralelisme, en les mateixes hores, el qu'era Patriarca
de Veneçia y el qu'era fundador del Orfèu Català, aleshores
una depravació, y aleshores una restauració: paralel-
lisme y en les mateixes hores ~~separació~~ a Vene-
cia y a Barcelona se feya obra de cristianisme i
no hi havia allunyant del temple d'en ^{Nostre Senyor} la profanació y
feuthi imperar la mística ~~veneciana~~. El Cardenal Lanto

11 humilíssim servent de Deu en Jesus Millet Taurin
La seva predicació era predicada, tota sa, volien
restaurar onensia de Greita. Per això ~~fora elevat~~
Respectant les distàncies en entot me y altre elevats
a Palau en la que hi residia ~~seu~~ la para i Greit:
tot ~~l'apetit d'abnegació~~ en el peurar y tota efi:
cacia en el obrar. Per això muntes lo Sant Pa-
rtes X s'afanyaba a secretar serv el seu Palau
del Vaticà la gran restauració que entranyo
el Notu propi; en Millet serv el seu Palau
de la Purificació totalment posada per obra

aquells preceptes per nívells propis. S'observa exemple
ab les seves interpretacions porten taxes de les obres de
Victoria, de Palestrina y de Bach, agermanades ab les
més singrads comunicacions de les ^{captes} ~~laurades~~ ^{populacions}
y fins ab les Litterals expressions de les tantes de la terra.
Y trasladant a l'edifici se porta a la Tercera glorieta
de per hi preualseix tot lo que'l nostre Sant Pare
estima digna de la liturgia Catòlica.

Per això al reunir lo III Congrés de Múrica
Sagra, la nostra terra s'ha reunit en unquesa y gestiona
de pagar l'artefacte en un Palau de la Múrica
de pagar presentant una cooperació exacta

~~ab un primer ab un Orfio de Barra de la Selva~~
~~fill del maffat~~ ^{de nostre institucions catal} plaurei voluntàriam que'l nostre
 mossen — Jarcia ha pogut conduir a la Victòria
 en aquests honrs. voluntàriam, ~~tot seguit~~ ab conferen.
 ciars amb ^{los} ~~los~~ nostres Juiots (Dr. ~~de~~ Benet); i hert
 y Benet, ab ~~excepció~~ organistes com los professors
 Lluçella, y Daniel, als que hertia precedit ^{Vas conia} ~~la~~ ^{la} ~~la~~
 ment la celebració ^{de l'enterrament} de P. Vtato .S. y, fill ~~de la~~ ^{de la} ~~la~~
~~germanes de~~ la regió germana; de pagar immensar los
 sessiars públics y privats, d'ue cantiguant de congressistes compen-
 trats en tan gran manera de la finalitat de l'Assemblea que arriben
 a identificarse ab los salars d'enterrament dels nostres hant'l puent

de volgar que's repetissim no ha les obres de la polifonia, sino fragments de
cant gregorià

I que s'oi de la Colaboració del mestre Millet y del Orfeó Català.²
No creuen que les tres extremes pauperacions basten a salvar idea.

S'havia de recitar, s'havia de veure. S'havia de estarhi en cos y anima
per que los que hi s'iguereu no sols hi gozaren de las delicies y emocius
mes permissius que's poden disfrutar aqui en la terra, sino que en una
terranca en aqueixa vida y paten fics en l'altra la gloria altissima
S'hacien en estat participats. Arribà la compenetració entre'l mestre
Millet y los preuents a ^{una gran intensitat} ~~sentir~~ ~~interessa~~ que en lo darrer moment de
la disortació en Millet ~~per~~ que l'immensa ^{inmensa} Assamblea s'havia
convertit en un imponderable chor y lo mestre Millet en lo
soljugador de tots aquells experts. Perque en Millet es lo

Aquí se converten ab exemple vivente de los ensenyants del que aquí
en la terra es el representant del Pare de tots los que'ntreu en lo Cel :
J' Havons ja quant se produí aq' l'important emocionant de una
interpretació a primera vista d'un cant de música popular religio-
sa-popular autèntica per tota una Assembla magna.

J'encore mancaba arribar al deliri dels entusiasmes
a la més xaradorosa de las ovacions que'l mestre y l'Orfio Ca-
talà haviem d'obtenir en aquelles magnífiques i riques tertúlies;
S'havia donat la conferència de los mestres dels mestres en
Jesip Pedrell, lo chor de l'Orfio Català havia començat de cant
lo tres fonsos los instruments místics del auditori ab el Fanebra
festa Sant del virreial Victoria; o acababan de sentir

que s'acudia un verdader constructor; un verdader genit creator,
~~que sempre que elleny, contraponia a les eines d'artistes sinuats~~
~~y alutidys, canalicis~~ No'n tingue prou d'edificacions, ab conceptes
de missió evangelica, de missió a una que sonaba a la seva con-
ferencia tot l'aire d'una pastoral, potser fins d'una evangelica
parlant sincerament de la musica popular-religiosa; no'n tin-
gue prou de produir una intensa suggestió en la preparació y
presentació dels exemples verdaders jogels que ensiqueren la
seua discreció, mescla amb a fervent apostol predicant ab
~~l'exemple~~ predicant y convincent que fessin tot a la una
lo que aconsellaven de Guegris als humils, "a cantar ab veu
lleva y ab una ^{com} soloboca y un sol cor, per manera qu'aquell

entenen ab el major peror. Els partits Assen
Si'l Sant Pare era celebrant en Millet y l'Orfeo
Català degant l'Assen

I encara lo que encara no havia pagut succeir mag.
Com los cardinals arquebisbes, bisbes y autoritats eren
en lo mateix nivell del Orfeo y de en Millet, al sortir
de veritablement de mare l'entusiasme de tots en Millet
fou abarrotat, fou llevant per las Juntats de l'Exercit.
Si l'Assamblea tota hagués estat al mateix nivell en Mr.
Het que hauria quedat aconseguit.

I ara una anecdota per acabar: un congressista foraster
qui ho concebia ~~de vista~~ en en Millet y que no tenia gay-
de humanista assistit a las sessions y al concert. sentí pri-

restituda ab neu reparada, ~~magistral~~ i d'autoritat pel magnífic
President del Congrés las conclusions que entenyobau ~~las~~ ~~maneres~~
de lo purament iectiu y trascendentals del Sant Pare de Roma i
l'Església Catòlica en materia de musica sagrada. religiosa y
popular, quau l'Orfeo Català magnificat harto la sublimi-
tat per lo Mestre Millet entenia lo maravellós Ebreu de
lo missa del Papa Marcel·l de Palestrina. En aquella
hora gloriosa en Luis Millet qui havia treballat la vida
tota paral·lelament ab el que fou Patriarca de Veneçia y
avuy per sort de la Santa Església Catòlica es el Mestre
Sant Pare. Després de sentir proclamar les grans lleys
que per voluntat de la Santitat han de regir la musica
en la casa de Deu, pagué desde la seva Humilitat

qu'un de
Lluís Millet
et moi

mer lo concert y forma concepte de las condiciones maravillosas
del nuestro Director. Acudió l'audiencia a la sessió pública y
escollta la Selicionixima conferencia. Bonant cap a casa obrer.
volem que alguns lo folletet imprés lo dixerant en la sessió
també's diga Lluís Millet; quina casualitat! Un director
marvellós interpretant particularment las obras cantades se
diga Lluís Millet, y un director que l'havia aparegut
com un poeta, un impensable nostre de l'època també's
diga Lluís Millet. ^{Pogueram caure a veure que no u'hí haviu mes!} Lo han congressista ~~no podia~~ no dir.
dia de la seva admiració que los mèrits que haviem de cantar
a la gloria de dos homes, estessin aplegats en un sol home
en el immortal mestre Lluís Millet.

-Vicenç Moragas-